

Projekt

DIGITALIZACE PEČOVATELSKÝCH SLUŽEB V ÚSTECKÉM KRAJI

KA 4: Studie východisek změny pečovatelských služeb

Situační zprávy za SO ORP Lovosice

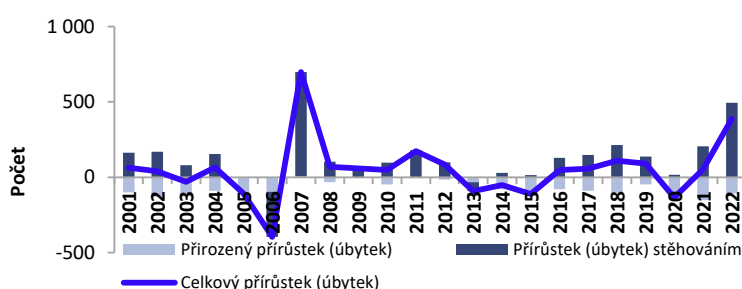
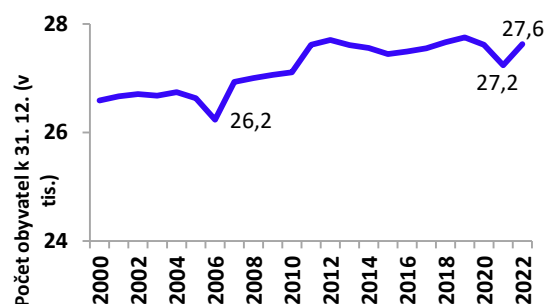
Registrační číslo projektu: CZ.10.02.01/00/23_017/0000190

Sídelní a regionální systém

- Území patří mezi nížinaté a pánevní oblasti (Dolnooharská tabule podél toku Ohře a Labe) s nižšími vnitrozemskými vrchovinami a pahorkatinami Českého středohoří
- Sídelním systémem a dojížďkovými vztahy se jedná o oblast orientovanou vedle ústecko-chomutovské aglomerace výrazně také směrem k Praze a Středočeskému kraji
- Z hlediska vyjíždky za prací relativně málo uzavřené území, vysoký objem vyjíždějících do zaměstnání mimo SO ORP (Praha, Ústí nad Labem, Středočeský kraj)
- Jihovýchodní polovina území náleží k Polabí a Poohří, rovinatá a relativně zemědělské a rurální části ÚK, severovýchodní polovina je součástí výškově členitého Českého středohoří
- Malá průměrná rozloha i populační velikost obcí i jejich částí, daná jednak spíše venkovským charakterem území, jednak spíše menší velikostí správního centra Lovosice
- Nižší hustota zalidnění v převážně rurálním území
- Vynikající dopravní vazby na Ústí nad Labem i Prahu (dálnice D8, hlavní železniční koridor), uspokojivá tangenciální vazba na Most a Litoměřice (silnice I/15, regionální železnice)

Vývoj počtu obyvatel¹

- Počet obyvatel k 31. 12. 2022 činil 27,6 tis., tj. o 1038 osob více oproti r. 2000 (+3,9 %).
- Výraznější propad populace v roce 2006.
- Pokles počtu obyvatel v covidových letech 2020–2021 vlivem zejména přirozeného úbytku a nárůst (1,4 %) v r. 2022 vlivem přílivu přistěhovalých z Ukrajiny.
- Významné přírůstky stěhování v letech 2007 a 2022.
- Bilance přirozené změny záporná po celé sledované období s jedinou výjimkou (r. 2007).

¹ Údaje sledovány za období 2000 až 2022.

Věková a vzdělanostní struktura populace

- Průměrný věk v r. 2022 činil 42,9 let (nárůst o 3,2 let oproti r. 2000) a index stáří dosáhl hodnoty 131,7, tj. nárůst o 35,2 % ve sledovaném období.
- V pohledu jednotlivých SO ORP narostl nejvýrazněji ve sledovaném období počet dětí ve správních obvodech Lovosice a Roudnice, největší nárůst podílu populace dětského věku byl evidován v SO ORP Roudnice n. L. (+9,4 %), dále pak v SO ORP Lovosice (+4,3 %). Více než 16 % dětí z celkového počtu obyvatel příslušného území se nacházelo zejména na území SO ORP situovaných při hranicích se Středočeským krajem, tj. i SO ORP Lovosice.
- V tomto správním obvodu se počet seniorů zvýšil o 46,5 % ve sledovaném období a dosáhl tak hodnoty 21,1 %. Více než 21 % seniorů z celkového počtu obyvatel příslušného území se nacházelo na území SO ORP v Litvínově, Lovosicích a Roudnici n. L.
- V SO ORP Lovosice došlo v porovnání s ostatními správními obvody k více než pětinovému nárůstu počtu osob ve věku 80+ let. Podíl seniorů 80+ v tomto správním obvodu (4,2 % v r. 2022) je nad hodnotou kraje (3,7 %) a současně tento obvod vykázal spolu s SO ORP Litvínov nejvyšší podíl této věkové skupiny v porovnání s ostatními správními obvody.

Tabulka 1 Ukazatele věkového složení obyvatel – SO ORP Lovosice, v letech 2000 a 2022

	2000	2022	Index změny (v %)
0–14 let (abs.)	4 083	4 425	108,4
0–14 let (rel.)	15,4	16,0 %	104,3
65 a více let (abs.)	3 976	5 826	146,5
65 a více let (rel.)	15,0	21,1 %	141,0
80 a více let (abs.)	950	1 158	121,9
80 a více let (rel.)	3,5	4,2 %	119,7
Index stáří	97,4	131,7	135,2
Průměrný věk	39,7 let	42,9 let	3,2 let

Pozn. Index změny = $2022/2000 \cdot 100$.

Zdroj: VBD ČSÚ 2024

- V rámci ÚK nadprůměrná vzdělanostní skladba obyvatel: průměrný podíl obyvatel s VŠ vzděláním, ale nejvyšší podíl obyvatel SŠ vzděláním s maturitou v celém ÚK – 68 % (dáno také poptávkou po odborných pracovních místech v průmyslu, méně ve službách)

Sociální kapitál

- V kontextu ÚK vysoká míra občanské participace, nadprůměrná účast voličů ve volbách (odpovídající zhruba průměru za celé Česko)
- V průměru celého ORP relativně nízká průměrná vzdělávací neúspěšnost za základních školách
- V celokrajském srovnání nízký podíl obyvatel v exekuci (7,8 %) a oddlužení (1,3 %) na celkovém počtu obyvatel starších 15 let (odpovídá zhruba průměru za celé Česko)

Osoby s příspěvky²

• Příspěvek na péči:

- Nepatrný pokles počtu příjemců příspěvku na péči (-0,7 %). Mezi lety 2017 a 2022 nedošlo k výraznějším změnám z hlediska zastoupení seniorů v jednotlivých stupních PnP. Seniori v I. a II. stupni představují cca dvě třetiny příjemců daného stupně, ve II. a IV. stupni více než 70 %.
- Pokles příjemců PnP umístěných v pobytových zařízeních sociálních služeb (-7,5 %).
- Narostl počet příjemců využívajících terénních a ambulantních služeb (+15 %).
- Počty příjemců PnP, o které pečuje jiná fyzická osoba (osoba blízká) a zároveň využívají registrovanou sociální službu, narostly o více než 81 %.
- Ve správním obvodu došlo k mírnému zvýšení (+1,5 %) počtu příjemců PnP, o které pečuje jiná fyzická osoba (osoba blízká).

• Příspěvek na mobilitu:

- Příspěvek pobíralo v r. 2022 o 4 % více osob než v r. 2017. Správní obvody Lovosice a Litoměřice vykazují vyšší podíl příjemců v seniorském věku (67,7 %, resp. 64,9 %) než je hodnota kraje (56,7 %). SO ORP Lovosice má naopak nižší hodnoty věkových skupin 1–18 let a 19–64 let, než jsou hodnoty krajské.

• Průkaz osoby se zdravotním postižením:

- Počet držitelů všech typů průkazu OZP narostl ve všech správních obvodech Ústeckého kraje (vyjma Varnsdorfu), v SO ORP Lovosice o 29,1 %. Nejvíce narostl počet držitelů TP (+80,6 %), dále počet držitelů ZTP (38,5 %) a nakonec počet držitelů ZTP/P (+1,6 %).

• Invalidní důchody:

- Data k invalidním důchodům (ID) jsou za okresy, SO ORP Lovosice spadá do okresu Litoměřice.
- Všechny okresy Ústeckého kraje zaznamenaly pokles počtu příjemců ID, výjimku představují okresy Louny a Teplice, ve kterých došlo k mírnému nárůstu příjemců. V případě okresu Litoměřice byl evidován pokles, a ten byl dokonce největší mezi okresy (-9,7 %).
- Necelá osmina všech příjemců v kraji žila v okrese Litoměřice.

Tabulka 2 Příjemci příspěvků – SO ORP Lovosice, v letech 2017 a 2022

	2017	2022	Index změny (v %)
Příspěvek na péči (počet)	1063	1056	99,3
- pobytová zařízení	200	185	92,5
- terénní a ambulantní sociální služby	40	46	115,0
- fyzická osoba + využívající registrovanou sociální službu	21	38	181,0
- pečující fyzická osoba	784	796	101,5
Příspěvek na mobilitu (počet)	842	876	104,0
Průkaz osoby se zdravotním postižením (OZP)	1061	1370	129,1
- TP	36	65	180,6
- ZTP	715	990	138,5
- ZTP/P	310	315	101,6
Invalidní důchody*	5737	5179	90,3

Pozn. Index změny = 2022/2017*100. *invalidní důchody jsou za okres Litoměřice

Zdroj: MPSV 2024, vlastní výpočty

² Údaje sledovány za období 2017 až 2022.

Osoby s demencí³

- **Alzheimerova nemoc:**

- Pokles počtu pacientů s Alzheimerovou nemocí (AN) ve věku 50–64 let nastal ve všech okresech Ústeckého kraje vyjma okresu Louny). Okres Litoměřice evidoval pokles o 36,2 %.
- Ve všech okresech kraje byl pozorován nárůst počtu pacientů s touto nemocí v seniorské věkové skupině (65 a více let). V okrese Litoměřice se jednalo o 5,8% zvýšení.

- **Nedošetřená demence:**

- Okres Litoměřice evidoval nárůst počtu pacientů s nedošetřenou demencí ve věku 65 a více let (28,6 %) – nárůst vykázaly všechny okresy kraje, a naopak zaznamenal snížení těchto pacientů ve věku 50–64 let (-18,5 %).

- **Alkoholem způsobená/vyvolaná demence:**

- Ve čtyřech okresech se počet pacientů ve věkové skupině 50–64 let snížil, v okrese Litoměřice o 50 %. V seniorské skupině pacientů došlo k výraznému poklesu pacientů v okrese Litoměřice (-33,3 %).

Tabulka 3 Počet pacientů, okres Litoměřice, v letech 2017 a 2022

	2017	2022	Index změny (v %)
Počet pacientů s Alzheimerovou nemocí ve věku 50–64 let	47	30	63,8
Počet pacientů s Alzheimerovou nemocí ve věku 65 + let	742	785	105,8
Počet pacientů s nedošetřenou demencí ve věku 50–64 let	27	22	81,5
Počet pacientů s nedošetřenou demencí ve věku 65 + let	350	450	128,6
Počet pacientů s alkoholem způsobenou/vyvolanou demencí ve věku 50–64 let	4	2	50,0
Počet pacientů s alkoholem způsobenou/vyvolanou demencí ve věku 65 + let	3	5	66,7

Pozn. Index změny = 2022/2017*100.

Zdroj: NRHZS 2024, vlastní výpočty

Bydlení

- Relativně velký počet nových bytů, zvláště pak v rodinných domech, naznačující rezidenční atraktivitu vycházející také z příznivé geografické a dopravní polohy území
- 40 % bytů se nachází v bytových domech, což je v kontextu ÚK (v průměru 64 %) i celého státu nízké číslo, související s převahou menších, venkovských sídel a malých měst a s nízkým objemem socialistické industrializace a urbanizace území
- V zásadě průměrná vybavenost běžnou technickou infrastrukturou (vodovod, kanalizace, plynofikace)

Ekonomika a trh práce

- Průměrný podíl obyvatel zaměstnaných v průmyslu (31 % v roce 2021) i ve službách (36 %), nadprůměrný v zemědělství, lesnictví a rybolovu (4 %); obecně vyvážená odvětvová skladba regionální ekonomiky
- Spíše nižší podíl specialistů a pracovníků s vysokou kvalifikací ve struktuře pracovních sil

³ Údaje sledovány za období 2017 až 2022.

- Vysoká míra podnikatelské aktivity, velký podíl mikropodniků a malých podniků a živností
- Míra nezaměstnanosti dlouhodobě nižší než celokrajský průměr a mírně vyšší než průměr celostátní

Krajina a životní prostředí

- Zemědělský charakter krajiny s velmi vysokým podílem zemědělské půdy (72 %), v rámci toho orné půdy (58 %) a také sadů a zahrad (6 %) na celkové rozloze území
- Nízký podíl lesních ploch (16 % rozlohy správního obvodu) a travnatých ploch (8 %)
- Nízký index ekologické stability krajiny je důsledkem především velmi vysokého podílu (ekologicky nestabilní) orné půdy

Rozmístění poskytovatelů pečovatelské služby a územní dostupnost

Na území SO ORP Lovosice zajišťují pečovatelskou službu 4 poskytovatelé. S výjimkou obce Jenčice je pečovatelská služba zajištěna na celém území.

V území působí 4 poskytovatelé, nicméně celoregionální působnost mají pouze Sociální služby města Lovosice. Další 2 poskytovatelé působí ve městě Lovosice a nejbližším okolí. Služba obce Čížkovice je malá, obecní pečovatelská služba, které působí pouze v rámci příslušné obce a ve vazbě na byty zvláštního určení.

Tabulka 4 Souhrnný přehled za SO OPR Lovosice

Název poskytovatele, sídlo	Individuální okamžitá kapacita ^[1]	Úvazky pracovníků v přímé péči ^[2]	Území ORP pokryté PS	Časoprostorové poskytování služby
Sociální služby města Lovosice, příspěvková organizace Lovosice	Kapacita: 7	Úvazky: 8,15	Celé ORP Lovosice bez obce Jenčice	Ve všech obcích ve stejném rozsahu Pondělí-Pátek: 7:00 - 15:30 - pro maximální okamžitou kapacitu 7., 15:30 - 21:00 - pro okamžitou maximální kapacitu 1. Sobota, neděle: 7:00 - 21:00 - pro okamžitou maximální kapacitu 1, včetně svátků.
Charita Litoměřice ^[3] , Litoměřice	Kapacita: 16	Úvazky: 22,5	Lovosice, Lukavec, Keblice	Ve všech obcích ve stejném rozsahu Pondělí-čtvrtek: 7:00 - 12:30 - pro okamžitou kapacitu 14, 12:30 - 15:30 - Pro okamžitou kapacitu 17, 15:30 - 21:00 - Pro okamžitou kapacitu 3. Pátek: 7:00 - 12:30 - Pro okamžitou kapacitu 14, 12:30 - 15:30 - Pro okamžitou kapacitu 20, 15:30 - 21:00 - Pro okamžitou kapacitu 6. Sobota, neděle: 7:00 - 12:30 - Pro okamžitou kapacitu 3, 12:30 - 15:30 - Pro okamžitou kapacitu 6, 15:30 - 21:00 - Pro okamžitou kapacitu 3.

Šance Lovosice, z.s. Lovosice	Kapacita: 4	Úvazky: 4	Lovosice, M. Žernoseky, Lhotka, Vchynice, Sulejovice, Sířejovice, Lukavec	Ve všech obcích ve stejném rozsahu Denně 7–21 hod Pondělí - Pátek: 7:00 - 12:30 - maximální okamžitá kapacita 4, 12:30 - 15:00 - maximální okamžitá kapacita 3, 15:00 - 21:00 - maximální okamžitá kapacita 1 Sobota, neděle: 7:00 - 21:00 - maximální okamžitá kapacita 1
Obec Čížkovice, Čížkovice	Kapacita: 1	Úvazky: 1,2	Čížkovice	Pondělí až pátek: 7:00 - 15:30 - Dále v jiných časech dle potřeby nebo na základě předchozí dohody.

Zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb, MPSV (data platná 4/2024), Katalog Ústeckého kraje (data platná k 6/2024), webové zdroje jednotlivých poskytovatelů, AKČNÍ PLÁN rozvoje sociálních služeb v Ústeckém kraji na rok 2024, vlastní realizované šetření mezi poskytovateli zařazenými do Základní sítě

^[11] Pozn. Údaj platný k 7/2024, zdroj údaje Základní síť sociálních služeb Ústeckého kraje na období 2022-2024 platná od 01.07.2024, dostupné zde: https://www.kr-ustecky.cz/assets/File.ashx?id_org=450018&id_dokumenty=1788371

^[12] Pozn. Údaj platný k 7/2024, zdroj údaje Základní síť sociálních služeb Ústeckého kraje na období 2022-2024 platná od 01.07.2024, dostupné zde: https://www.kr-ustecky.cz/assets/File.ashx?id_org=450018&id_dokumenty=1788371

^[13] Organizace působí zejména v SO ORP Litoměřice

Okamžitá kapacita pečovatelské služby

SO ORP Lovosice vykazuje průměrnou okamžitou kapacitu v porovnání s krajským průměrem (jehož hodnota činí 0,41).

Tabulka 5 Individuální okamžitá kapacita v SO ORP Lovosice a přepočet na 1000 obyv.

SO ORP	Stávající individuální okamžitá kapacita – ZÁKLADNÍ sítě	Stávající individuální okamžitá kapacita – MIMO ZÁKLADNÍ sítě	Celková individuální okamžitá kapacita za SO ORP	Počet obyv. k 31.12.2022	Přepočet kapacity na 1000 obyvatel	Přepočet kapacity v Základní síti na 1000 ob.
Lovosice	11	1	12	27600	0,43	0,40
CELKEM ZA KRAJ	314	23	337	812200	0,41	0,39

Zdroj: Základní síť sociálních služeb Ústeckého kraje na období 2022-2024, verze platná k 1. 7. 2024; Registr poskytovatelů sociálních služeb, MPSV (data platná 4/2024); Katalog Ústeckého kraje (data platná k 6/2024); webové stránky poskytovatelů PS; vlastní výpočet

Výše úvazků pečovatelské služby v přímé péči

SO ORP Lovosice vykazuje ve výši úvazků pracovníků v přímé péči na 1000 obyvatel hodnoty pod krajským průměrem (jehož hodnota pro všechny registrované služby činí 0,56).

Tabulka 6 Výše úvazků pracovníků v přímé péči v SO ORP Lovosice (včetně přepočtu na 1000 obyv.)

SO ORP	Úvazky pracovníků v přímé péči – ZÁKLADNÍ SÍŤ	Úvazky pracovníků v přímé péči – MIMO ZÁKLADNÍ SÍŤ	Úvazky pracovníků v přímé péči – CELKEM KRAJ	Přepočet úvazků v ZÁKLADNÍ SÍŤI na 1000 ob. SO	Přepočet úvazků na 1000 ob. SO	Počet obyv. 31.12.2022
Lovosice	12,15	1,2	13,35	0,44	0,48	27600
CELKEM KRAJ	434,77	19,39	454,16	0,54	0,56	812200

Zdroj: Základní síť sociálních služeb Ústeckého kraje na období 2022-2024, verze platná k 1. 7. 2024; Registr poskytovatelů sociálních služeb, MPSV (data platná 4/2024); Katalog Ústeckého kraje (data platná k 6/2024); webové stránky poskytovatelů PS; vlastní výpočet